

Mesures urgents per no morir d'èxit

«La capacitat d'absorbir visitants sense perdre valor no és il·limitada, i la gestió que en fem dependrà de com evolucionarà el fenomen en el futur, tenim l'oportunitat de fer bé les coses»

La imatge del que portem d'any, la imatge del territori que ha sortit a les primeres planes, i esta vegada no per cap mala notícia, ha estat la de l'allau de visitants al delta de l'Ebre. Parlo del delta, però ho podria fer perfectament d'altres punts del territori, com els Ports o la Terra Alta, o de qualsevol altre indret de la geografia catalana.

L'Ebre ha estat notícia, però com la imatge més visible d'un fenomen que s'ha manifestat per tot el país. La notícia extraordinària és que l'Ebre, un territori no avesat a les onades de visitants, s'hagi convertit en una destinació turística de primer ordre a Catalunya. El paisatge ebrenc s'ha integrat en l'imaginari paisatgístic català, abans circumscrit només als Pirineus o la Costa Brava, per citar un tòpic.

L'Ebre ha esdevingut per mèrit propi, un marca ecoturística de primer nivell, reconeguda com Reserva de la Biosfera, doncs en una extensió relativament reduïda concentra una diversitat de paisatges única a Catalunya, com el Parc Natural del Delta de l'Ebre, una gran zona humida, el Parc Natural dels Ports, un massís d'una gran diversitat natural i paisatgística, el riu Ebre i les activitats relacionades amb la navegació fluvial, la via verda i els camins de Sirga o 100 quilòmetres de litoral, rocós al nord del Baix Ebre i platges sorrenques d'una gran extensió al Delta de l'Ebre, així com una gran oferta gastronòmica, històrica, per exemple amb els espais de la batalla de l'Ebre i d'enoturisme. El treball per convertir l'Ebre en un destí turístic autèntic i genuí és un exemple d'èxit col·lectiu després d'anys de feina i una mostra de que el treball propi i no el victimisme és el que funciona.

Precisament el victimisme crònic ebrenc, com era d'esperar, aprofita qualsevol ocasió per manifestar-se, encara que siguin bones notícies. Del clàssic ¿som un territori oblidat, ningú ens ve a visitar perquè no sortim a TV3? ara s'ha passat sense immutar-se a ¿ve massa gent i ens envaeixen?. Sempre sorprèn la capacitat d'adaptació dels discursos per intentar mantenir el seu relat, tot i que no concordin amb la realitat. L'allau de visitants, apart del benefici econòmic, també combat aquest victimisme. Els vells tòpics utilitzats per les forces reaccionàries locals per justificar un suposat menyspreu de la resta de Catalunya cada any que passa estan més desacreditats. El rebuig als visitants és anecdòtic, fins i tot m'atreviria a dir que l'ús del terme pixapí s'ha d'entendre com una senyal de benvinguda, ja que abans els pixapins eren un fenomen desconegut a les comarques de l'Ebre.

Però ara bé la part més difícil i la més complexa, gestionar este flux per evitar morir d'èxit, ja que la capacitat d'absorbir visitants sense perdre valor no és il·limitada, i la gestió que en fem dependrà de com evolucionarà el fenomen en el futur, tenim l'oportunitat de fer bé les coses.

La primera mesura imprescindible i urgent que cal aplicar, i que ja s'aplica a altres llocs de Catalunya, com Siurana, és una taxa moderadora per limitar el nombre de vehicles i l'aforament en determinades àrees sensibles, tant perquè la massificació de vehicles malmet la flora i la fauna, com per sufragar la restauració i el manteniment que han de tenir estos espais per mantenir el seu valor excepcional. Així mateix la taxa garanteix igualtat a tota la ciutadania ja que garanteix un accés més equitatiu als espais evitant que es faci una ocupació excessiva per part d'alguns visitants i no s'aplica per l'accés a peu o en bicicleta.

Una altra mesura urgent són plans d'usos municipals per limitar la tipologia d'activitats o el número de llicències que es poden concedir en una determinada zona. La barra lliure de bars, restaurants, hotels o activitats incompatibles amb la conservació del paisatge no és una opció. El valor afegit del territori és precisament la no massificació d'aquests tipus d'establiments i la baixa densitat urbanística. Seria contraproduent i absurd més ciment per intentar absorbir tota la demanda, precisament perquè el principal valor que genera esta demanda és un paisatge no massificat i molt poc urbanitzat, i evitar així les aberracions urbanístiques i paisatgístiques que han acabat fent malbé el paisatge a la major part de la costa catalana.

Estes mesures han d'anar seguides d'altres canvis per evitar la degradació i la massificació dels espais naturals del territori i requereixen adaptacions que no són ràpides, ja que hi ha diverses administracions implicades, i en el cas del litoral, el Ministerio de Medio Ambiente, caracteritzat per la seva poca col·laboració.

El debat sobre la gestió del paisatge és un debat perenne que rebota periòdicament quan es produeix algun fet que salta a la primera línia d'atenció, com els incendis de la Ribera d'Ebre, el temporal Gloria o l'allau de visitants enguany per Pasqua. Com a destinació turística de gran valor, s'ha de fer una gran inversió en el paisatge, que és precisament el que li genera este valor, s'ha de canviar el marc mental i entendre el paisatge com un element generador de riquesa en sí mateix i no un recurs natural a explotar. L'ecologia és el sector econòmic del futur i invertir en restaurar i en protegir els actius naturals és un fet que pot marcar la diferència entre l'Ebre i la resta de Catalunya.